

GRAMMATIKBOLAGET

HANDLEDNING

"INGEN PANIK DET ÄR BARA GRAMMATIK" SÄGER BRITT-INGER FRÅN SIN PLATS PÅ KONTORET PÅ GRAMMATIKBOLAGET.

OM GRAMMATIKBOLAGET

Grammatikbolaget är en serie om ordklasser, satsdelar och grammatik som vänder sig till mellanstadie-elever. I säsong 1 har de tio avsnitten fokus på ordklasser. Säsong 2 repeterar och fördjupar dessa, men tar också upp ytterligare ordklasser, några satsdelar och särskrivning. I ett elfte program som vänder sig till dig som pedagog berättar redaktionen bakom programmet mer om sina tankar.

I lärarhandledningen får du förslag till arbetsprocesser och övningar du kan använda i samband med att ni ser programmet. Grammatikbolaget vill ge en rolig ingång till ett ämne som ibland beskrivs som tråkigt eller svårt. Programmet vill visa att grammatik kan vara både lätt, lekande, fantasifullt och intressant. Genom att kombinera grammatiska regler och begrepp med musik, färg, bild och humor är vår önskan att serien ska väcka lust att utforska språk och grammatik vidare.

Grammatik är något vi alla bär med oss. Vid ungefär sex års ålder har barn koll på sitt modersmåls grammatik och genom att börja i just den änden – att all grammatisk kunskap redan finns där – blir det så mycket lättare att väcka lust och förståelse för vilken betydelse grammatik har för vår språkliga kommunikation.

SÅ HÄR KAN DU ARBETA MED SERIEN

I handledningen har vi valt att utgå från olika grammatiska innehållsfält och tipsa om några övningar kopplade till varje:

Substantiv:

Titta på - säsong 1 avsnitt 1 och 4, säsong 2 avsnitt 10

Verb:

Titta på - säsong 1 avsnitt 3, 5 och 7, säsong 2 avsnitt 5, 6 och 9

Adjektiv:

Titta på - säsong 1 avsnitt 2, säsong 2 avsnitt 10

Adverb:

Titta på - säsong 1 avsnitt 6, säsong 2 avsnitt 4

Prepositioner:

Titta på - säsong 1 avsnitt 9

Pronomen:

Titta på - säsong 1 avsnitt 8, säsong 2 avsnitt 7

Interjektioner:

Titta på - säsong 1 avsnitt 10

Satslära:

Titta på - säsong 2 avsnitt 1, 2 och 3

Språkriktighet:

Titta på - säsong 2 avsnitt 8

METAKUNSKAP OM SPRÅK

Man kan likna grammatik vid en karta eller guide över språket. Men precis som kartor måste ritas om när verkligheten förändras så förändras språk och grammatik också. Ibland går förändringarna snabbt och ibland tar de väldigt lång tid. En förändring i språket som är lätt att visa är den då vi får nya ord. Nya ord tillkommer och gamla ord försvinner hela tiden och det beror på att nya saker händer och att orden fyller en funktion. Språkrådet är den avdelning hos Institutionen för språk och folkminnen som arbetar med språkvård. Varje år tar Språkrådet fram en nyordlista med ord som noterats under året. När Språkrådet hör talas om ett nytt ord, kontrollerar de om orden använts under året och i vilka olika sammanhang det har använts. Om Språkrådet ser att ordet används av många och av flera olika grupper kan det hamna på deras nyordlista. Ibland lever orden vidare och efter ytterligare några år kan de kanske också komma med i Svenska Akademiens ordlista och då är de på riktigt en del av språket. Men även hur vi säger saker eller använder orden förändras. Sådana förändringar går mycket långsammare, men ett sätt att visa att grammatik inte är en massa regler som aldrig kan förändras är att läsa en riktigt gammal text tillsammans och försöka se hur språket har förändrats. Berätta gärna för eleverna att de själva kommer att vara med och definiera hur språket ser ut i framtiden. De kommer vara med om att göra nya ord och påverka språket. Språket kommer att utvecklas tack vare dem. Här följer några exempel på ord som hamnat på nyordlistan mellan 2010 och 2014. Vissa ord är gamla nyord som plötsligt börjat användas mer eller igen, några är nya ordklasser av gamla ord och några ord är helt nya. Titta gärna mer på nyordlistan och kanske kan ni själva gå på nyordsjakt i tidningar och bloggar?

APP	program som laddas ner från nätet till mobiltelefon eller surfplatta
DANSEOKE	som karaoke fast dans
FACEBOOKA	att skriva på facebook
PLÅNBOKSBRÖLLOP	ett bröllop som inte kostar så mycket och som medvetet hålls billigt
VUVUZELA	en slags plasttuta som användes vid fotbolls-vm 2010
VÄGGORD	ord eller citat som man sätter upp på väggen som prydnad
APPA	använda eller fixa med sina appar
BRORSANTRICK	att ta kontakt med någon genom att säga att något hänt ens bror och sedan lura eller stjäla från den man bett om hjälp
DUMPLING	japansk maträtt
FLIPPERFÖRÄLDER	föräldrar som vågar släppa iväg sina barn utan att hela tiden kontrollera dem
PADDA	smeknamn på Ipad eller läsplatta

VOBBA	att vara hemma med sjuka barn och samtidigt arbeta hemifrån (jmf. Vab/vabba vård av barn)
HUBOT	en robot med mänsklig intelligens
TOUCHVANTAR, MOBILVANTAR	fingervantar som kan användas på pekskärm
E-SPORT	att tävla i on line-spel
LÄX-RUT	att kunna göra skatteavdrag för läxhjälp
SELFIE	att ta en bild på sig själv och publicera den på sociala medier
SPOILERVARNING	att berätta för någon hur en film eller bok slutar
YOLOA	att göra något för att "you only live once"
ÅSIKTSKORRIDOR	en metafor, ett uttryck, för att man bara kan/får tycka på ett visst sätt i en fråga

ARBETE I KLASSEN

Övningarna i handledningen är tätt knutna till innehåll och karaktärer i serien. Plocka gärna upp detaljer från serien – i form av fysisk rekvisita eller i form av återberättade scener och repliker – för att förstärka de moment i övningarna som bygger på inlevelse. Det är till exempel spännande att diskutera hur Elin Ek som spelar samtliga roller i serien arbetar med skådespelarens alla medel för att särskilja de olika karaktärerna från varandra. Många uppgifter bygger på att Grammatikbolaget vänder sig till klassen för hjälp med beställningar – vilket ger möjlighet att tilldela alla olika uppdrag utifrån att det viktigaste är att leverera orden i tid. Berätta att någonstans ifrån måste Grammatikbolaget få sina ord. Ge eleverna en beställning (alla beställningar åtföljs av ett brev från Britt-Inger) från Grammatikbolaget och tala om att nu är det ni som är Britt-Ingers bästa vän och tillförlitliga leveranspartner. Det är ni som blir det företag till vilket Grammatikbolaget skickar sina beställningar. Diskutera detta med eleverna och kom överens om ett namn till ert/era företag. Gärna ett som visar att ni jobbar med grammatik; inte bara ordklasser utan även med satsdelar och språkriktighet. Om ni vill kan ni göra en blogg som ni döper till ert företagsnamn där ni kan lägga upp era leveranser. Alla brev och beställningar från Grammatikbolaget till klassen finns som kopieringsunderlag.

I handledningen finns också förslag på olika spel som passar att både skapa och spela, för att på ett roligt och lustfyllt sätt lära sig mer om ordklasser och satsdelar. Spelplaner finns som kopieringsunderlag. Förstora gärna innan utskrift.

SUBSTANTIV

DISKUTERA

Vad är ett substantiv? Hur känner man igen ett substantiv?

1. Beställning av substantiv

Grammatikbolaget behöver snabbt fylla på förrådet med substantiv. Beställningen hittar du som kopieringsunderlag 1.

2. Gör en katalog med substantiv:

Välj ut ett antal substantiv och gör en katalog åt Grammatikbolaget. Gör den på papper eller i bloggform, beroende på hur ni jobbar.

Rita eller fotografera substantiven och gör en katalog av bilderna. Miljöerna i katalogen ska passa både barn och vuxna. Bestäm vilka miljöer era substantiv ska matcha genom att göra en tankekarta tillsammans. Gör en lista med kriterier på tavlan. Fundera på vilka olika kriterier ni ska ha på era miljöer för att de ska passa så många som möjligt. När ni gjort er tankekarta, bocka av i er lista för att kolla att ni fått med allt ni ville ha med.

Kanske kan ni sedan dela upp katalogen i olika delar. Vilka olika kategorier vill ni då ha? Ett-substantiv (neutrum) för sig och en-substantiv (utrum) för sig? Eller kanske dela in katalogen efter substantivens storlek eller färg? Bestäm tillsammans eller arbeta i grupper som gör på olika sätt. Beställningen hittar du som kopieringsunderlag 2.

SINGULAR OCH PLURAL

3. Substantiv utifrån tema i både singular och plural

Grammatikbolaget behöver ännu en gång fylla sina förråd. Den här gången ska orden passa olika teman. Beställningen hittar du som kopieringsunderlag 3.

BESTÄMD OCH OBESTÄMD FORM

4. Beställning av substantiv i bestämd och obestämd form

Många kunder frågar efter personalens favoriter. Och de vill ha orden i både bestämd och obestämd form. Beställningen hittar du som kopieringsunderlag 4.

SAMMANFATTNING AV SUBSTANTIV

5. Gör ett substantivspel

Sammanfatta era kunskaper om substantiv med att göra ett spel där ni åker runt och gör er av med olika substantiv på öar. Spelet tränar singular, plural, bestämd och obestämd form. Ni ritar själva upp er spelplan och uppgiften tränar även en hel del matematik.

Gör så här:

Som underlag för eleverna behöver ni en burk fylld med olika substantiv. Ni kan använda substantiven från tidigare uppgifter eller hitta helt nya – kanske från Grammatikbolaget och medarbetarna där? Skriv era sub-

stantiv på lappar (i singular obestämd form) och lägg i en burk. Till spelet behövs:

- ett stort spännpapper eller öar som ni gör på golvet med tejpmarkeringar och färgpennor
- minst två tärningar
- blyertspennor
- spelpjäser
- ett antal papper med åtta tabeller enligt modellen:

	SINGULAR	PLURAL
OBESTÄMD		
BESTÄMD		

Förberedelser

Arbeta på ett stort spännpapper eller direkt på golvet i grupper om tre eller fyra. Rita fyra olika öar på pappret. Döp sedan öarna till (namnen skrivs utanför öarna så öarna själva blir tomma):

- singular obestämd
- singular bestämd
- plural obestämd
- plural bestämd

Varje deltagare drar sedan tio substantiv ur burken och skriver in dem i schemat. Då ser det ut så här i deras tabeller:

	SINGULAR	PLURAL
OBESTÄMD	BOLL	BOLLAR
BESTÄMD	BOLLEN	BOLLARNA

Spelets gång

Nu gäller det att bli av med alla sina substantiv - på rätt ö!

Slå med två eller fler tärningar, räkna samman hur långt ni får flytta i varje steg, mät med linjalen och flytta spel-pjäsen så långt ni kan i riktning mot den ö ni vill till först. Summan av de två tärningarna visar hur många centimeter spelaren får flytta. Använd gärna flera tärningar och variera räknesätten och måttenheten utifrån vad gruppen vill eller behöver träna. (Beroende på hur stor eller liten er spelplan är kan ni eventuellt multiplicera eller dividera tärningens resultat)

Man besöker öarna och gör sig av med sina substantiv genom att skriva in dem på rätt ö samtidigt som man stryker dem på sin lapp.

Regel: Man måste besöka minst två andra öar innan man får komma tillbaka till samma ö.

Den som först blir av med alla sina substantiv vinner! (Om ni inte vill arbeta med spännpapper eller kan rita på golvet kan ni göra fasta öar på golvet i rummet med hjälp av maskeringstejp och ha substantiven på inplas-

tade lappar. Eller varför inte gå ut på skolgården eller till en grusplan i närheten)

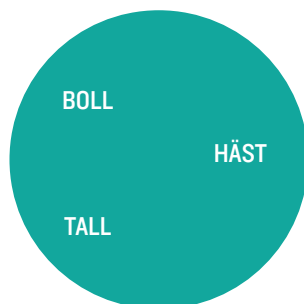
Så här kan en spelplan se ut när den är igång

Eleverna har ritat öar och tar sig runt mellan dem och skriver in substantiv på öarna när de besöker dem.

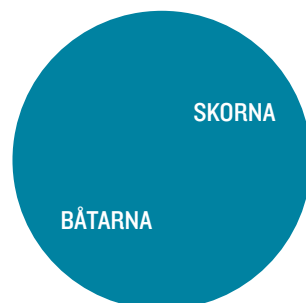
PLURAL OBESTÄMD

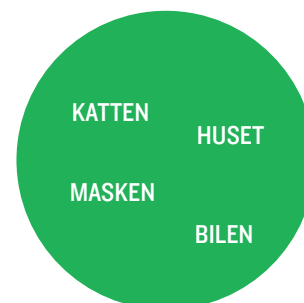
SINGULAR OBESTÄMD

PLURAL BESTÄMD

SINGULAR BESTÄMD

VERB

Begreppsintroducera ordklassen verb genom att prata om den. Här är ett förslag:

Verb är ganska lika oss människor. Du kanske kan berätta om något som hände förr, händer just nu eller som ska hända i framtiden. Du kanske säger att du brukade leka på dagis, att du tänker just ni och att du ska jobba när du blir stor.

Precis så är det med verb. De kan också berätta om något som hände igår, för tusen år sedan eller som händer just precis nu. De kan också berätta om något som kommer att göras på tisdag eller om femtio år, precis som du.

Du kanske kan vara sträng och befalla andra ibland och säga: Läs! Stå upp! Krama mig!

Kanske vill du uppmana andra ibland och säger saker som t ex: Googla! Hjälp mig! eller Titta!

Verb kan också befalla eller uppmana folk: Kom hit! Skynda! Åt upp! Sluta!

Verb kan födas precis som vi. Först finns de inte sedan börjar de finnas rätt vad det är. Kanske börjar de finnas för att människor gör om substantiv till verb eller för att de sätter ihop ord på ett nytt sätt och gör om dem så att de blir verb. Språket utvecklas hela tiden för att människor är påhittiga och behöver prata med varandra.

Om man är osäker på om ett ord är verb kan man pröva genom att se om ordet klarar att berätta om något som hände igår, händer nu eller ska hända imorgon. Inga andra ordklasser klarar det. Det är bara verben som kan det. Var stolta, kära verb! Bara ni kan se det som hände igår, händer nu och ska hända imorgon!

VERB SOM TILLKOMMIT UNDER 2012-2014:

FOTOBOMBA	medvetet eller omedvetet hoppa in i bild eller på annat sätt sabotera när någon fotograferar.
KÄRRTORPA	göra motstånd mot spridning av nazistisk propaganda och mot nazistiskt våld.
PLASTBANTA	minska mängden plast i sin omgivning för att undvika giftiga kemikalier.
EMBREJSA	omfamna eller anamma.
GUBBPLOGA	snöröjning där plogning av bilvägar prioriteras före plogning av busshållplatser och gång- och cykelvägar; ordet används också i överförd betydelse.
HYPÅ	bete sig överenergetiskt och smågaleat.
UTSMARTA	överlista.
HENIFIERA	byta ut pronomenen hon och han mot hen.

DISKUTERA

Vad är ett verb? Hur känner man igen ett verb?

1. Gör om substantiv till verb

Dela in er i grupper och välj varsitt rum i en vanlig bostad. Gör en lista på saker (substantiv) som finns i just det rummet. Vilka ord på listan går att göra om till verb? Var det svårt? Pröva med andra kategorier så som redskap, leksaker, djurläten med flera. (exempel: pump(pumpa), lim(limma), cykel(cykla), boll (bolla), visp (vispa), lim (limma), kam (kamma), bil (bila)

2. Lek charader i klassen

Charader funkar nästan alltid och går att göra på många olika sätt. Använd gärna ord som varit substantiv och blivit verb (från föregående uppgift) som t ex golfa, dammsuga, sopa, diska, trumma, hamra, tvätta. Eleverna kan få skriva egna ord och lägga i potten. Dela in er lag och om ni vill kan ni använda er av ett poängsystem. Då blir samarbete i laget viktigare och de måste enas om ett svar. Laget kan få poäng när de gissar rätt på:

- första gången: 5 poäng
- andra gången: 4 poäng
- tredje gången: 3 poäng
- fjärde gången: 2 poäng
- femte gången eller senare: 1 poäng

3. Gör en verbkatalog

Gör en verbkatalog åt Grammatikbolaget. Rita och skriv. Om ni har tillgång till surfplatta eller mobil så kan ni använda dem och fotografera personer som utför det verben säger. Samla bilder och komplettera med en vit lapp där verbet står, till exempel: "krydda" eller "att krydda".

Diskutera vad ni tycker är lämpligast. Häfta ihop och gör en fin framsida. Om ni har möjlighet att ha en blogg kan ni lägga upp katalogen där. Ni kan då göra ett tagmoln så att det är lättare att hitta de olika verben. Beställningen till klassen finns som kopieringsunderlag 5.

4. Verb för varje situation

Nu har Grammatikbolaget fått en lite klurig beställning på verb. Presentera beställningen och diskutera sedan hur ni ska lägga upp arbetet. Kanske behöver ni göra en tankekartor med vilka olika ämnen som finns i en skola och vilka olika hus och rum ("göraställen") som finns där och ha som stöd för skrivandet. Kanske kan det också vara bra att göra likadant med de andra miljöerna dit verben ska. Dela upp eleverna i grupper så att de skriver några verb var och räkna samman alla sedan. Beställningen till klassen finns som kopieringsunderlag 6.

TEMPUS

DISKUTERA

Vad vore världen utan verb? Om det inte fanns verb hur skulle det vara då? Berätta om din morgon utan att använda verb. Berätta hur din eftermiddag kommer se ut utan att använda verb. Går det? Vad betyder det att böja verb. Stanna vid ordet "böja". Vad menas? Kan man böja ord?

5. Gör ställbara verb i olika tempus

Gör en tankekartor där gruppens förslag på olika verb utgör grunden. I mitten står det VERB. Gör sedan är runt omkring där infinitivformen av de föreslagna verben skrivs in. Fråga gruppen efter saker de brukar göra varje dag (till exempel vakna, äta, gå, skriva, leka, läsa). Gör sedan tre grenar på varje verb och skriv "igår...", "nu..." och "imorgon ska jag...". Se till att få lika många verb som det finns elever i gruppen. Dela upp verben mellan eleverna och skriv eventuellt deras namn bredvid verbet på tavlan, så att de ser vem som har vilket verb.

Visa hur man viker en namnskylt av ett A4-papper så att den får tre sidor och kan stå på bordet. Lättast och stabilast är att vika papperet sex gånger och låta kanttarna gå omlott i båda ändar. (Eventuellt kan det underlätta att göra vikiningsränder på ett papper, kopiera det och dela ut det.)

Eleverna får sedan skriva sitt verb i de tre formerna på varsin sida av papperet. Använd olika färgpennor till de olika tempusen. Till exempel kan preteritum bli röd, presens blå och futurum grön. Använd dem sedan i undervisningen under ett par dagar. Ha en bestämd placering för dem, till exempel i ett fönster eller på ett bord. Markera tre fält med papper eller tejp för respektive tempusform. Använd era skyltar så här:

• Variant 1

Prata om vad ni gjort, gör och ska göra vid olika tidpunkter under några dagars tid. Du kan till exempel frå-

ga vad någon gjorde i morse? Någon elev kanske svarar att den har ätit. Bra! Då får du ta äta-verbet och vända den till ÄTIT, alltså preteritum, och ställa den i preteritumfältet. Fråga om det är någon som gör något just nu, eller ska göra något det senare under dagen. Upprepa då och då och se till att alla elever får tillfälle att svara under dessa dagar.

• Variant 2

Samtala om karaktärerna i programmet och prata om deras vanor en vanlig dag. Vilka av era verb skulle karaktärerna i programmet kunna ha skrivit? Gör grupper och låt varje grupp representera en av personerna i serien. Följ därefter samma upplägg som i variant 1, men låt varje grupp tillsammans komma överens om vad deras karaktär skulle ha svarat att den gör, har gjort eller ska göra vid några olika tidpunkter under dagen.

6. Improvisation

Prata om karaktärerna i serien. Vad brukar de göra på dagarna? Vad gör Britt-Inger? Mats? Kim? Peter? (De brukar packa, skriva, köra truck, tejpa, prata i telefon, tipsa, förklara, längta, äta...) Gå igenom karaktärerna och diskutera vad som är typiskt för dem. Dela in eleverna i grupper och lotta vem som ska spela vem - Britt-Inger, Mats, Peter och Kim. Ha eventuellt några tillbehör till respektive person. Det kan exempelvis vara ett halsband för Britt-Inger, ett par arbetshandskar för Mats, en mössa/halsduk för Peter och en rutig skjorta till Kim. Lite rekvisita underlättar för känslan att "bli någon annan".

Låt varje grupp göra korta improviserade scener där de relaterar till ett visst tempus. Varje improvisation kan vara 1,5 minut. Hitta på egna förslag på scener att improvisera utifrån eller välj något av förslagen. Tänk på att flera grupper kan få samma improvisation.

Om man vill kan man låta eleverna räkna rätta verb i varandras framföranden och utse en vinnande grupp för varje tempus. Om någon grupp har svårt att komma igång kan du stötta genom att ställa frågor så de kommer på rätt spår.

PRETERITUM: Gänget minns den där dagen när de skulle stänga för semestern och allt gick på tok. Precis allt gick åt pipsvängen. Ja, fast Peter håller inte med om att det är skönt att det är över. Han är ju en riktigt preteritum-person.

PRETERITUM: Gänget sitter och pratar om hur det var på julfesten. De pratar om all mat och om det där tokiga som hände med julgranen och tomten som...ja vaddå?

PRETERITUM: Britt-Inger och Mats berättar för Kim och Peter om hur det var den där dagen när Kim började på Grammatikbolaget. Britt-Inger minns hur hon såg Kim genom fönstret när hon pratade i telefon med sin syster och Mats kommer ihåg exakt hur kakan som Kim gav honom i smyg smakade. Men vad tänkte egentligen Kim när hon kom första dagen? Peter som var föräldraledig drömmer sig tillbaka till en svunnen tid där han trivs som allra bäst.

PRESENS: Gänget har fikarast och alla säger vad de gör. (Jag kokar kaffe! Jag dricker kaffe. Jag går på toa. Jag ringer ett samtal. Jag äter en bulle.

Jag pratar. Jag lyssnar. Jag skrattar) Britt-Inger gillar när de pratar så. Hon är ju en riktig presenstjej, säger hon.

PRESENTS: Mats har tröttnat på att det är oordning på lagret och bestämmer sig för att nu måste alla hjälpa honom att göra i ordning. Fast det är samtidigt väldigt viktigt att han vet vad som händer med lådor och kartonger så därför måste Kim, Britt-Inger och Mats lova att hela tiden berätta för honom vad de gör.

PRESENTS: Gänget jobbar på med sitt. Det går inte riktigt som de tänkt sig... De säger presensverb hela tiden. (Kan du ge mig tejen? Ja, jag ger dig tejen." Britt-inger tycker det är bra att "vara i nuet" och göra allt på en gång. Nu. Hon försöker få alla de andra att "vara i nuet" och visar dem hur de ska göra för att uppleva att nu, precis nu gör jag detta.

FUTURUM: Gänget sitter på en efterjobbet träff och tänker på vad de ska göra imorgon på jobbet. Var och en får berätta vad de ska göra och det gäller att få in riktigt många verb i futurum. Mats är den som längtar mest till imorgon och älskar att prata om vad han ska göra då.

FUTURUM: Gänget sitter och pratar om vad de ska göra på semestern. Mats vill nästan inte att det ska bli sommar för han gillar att längta dit. Britt-Inger vill att det ska vara sommar nu och Peter minns sommaren som var för ett år sedan.

FUTURUM: All personal på Grammatikbolaget kommer att åka på konferens, men de är inte överens om vad de egentligen ska göra där. Mats tycker det viktigaste är att prata om vad de ska utveckla för rutiner på lagret och så vill han att alla ska få prova på att köra truck. Britt-Inger tycker att det äntligen borde vara dags att jobba tillsammans mot att sprida budskapet ingen panik det är bara grammatik och hon tycker att alla på jobbet borde få öva sig i att skriva slogans. Peter vill egentligen inte följa med eftersom framtiden skrämmer honom lite, men med hjälp av Kims tröstande ord om hur bra allt kommer att bli kanske han ändå kan ändra sig.

7. Gör ett verbspel

Lista tillsammans en mängd verb i infinitivform. Gör tre kolumner efter listan med ord, så att det blir en för de tre tempuserna presens, preteritum och futurum. Skriv tempusnamnen högst upp och skriv upp verbformerna med exempel på tavlan. Alla får varsin spelplan (kopieringsunderlag 16). Arbeta i par eller tre och tre. Alla behöver varsin penna (eller i tre olika färger, en för varje tempus) och en tärning per grupp. De kastar tärningen och skriver sedan ett verb i rätt tempus på valfri plats på sin spelplan.

- 1 eller 6 - Skriv ett preteritumverb (Jag lekte)
- 2 eller 5 - Skriv ett presensverb (Jag leker)
- 3 eller 4 - Skriv ett futurumverb (Jag ska leka)

När alla rutor är ifyllda är det bara att sätta igång och spela. Om ni har tillgång till laminator i skolan kan du laminera allas spelplaner och låta dem använda varandras.

Man spelar spelet på samma sätt som det skapades. Försten runt vinner! Men glöm inte:

- Akta dig för att landa på Peter för då ramlar du ned i preteritumhållet och åker kana tillbaka 4 steg i tiden.
- Om du landar på Britt-Inger får du ett extra slag för att du är så bra på att "vara i nuet".
- Med lite tur får du skjuts in i framtiden i Mats futurum-bro. Hamnar du på Mats går du 3 steg framåt.
- För att gå i mål måste man få en sexa.
- 1 eller 6 - Gå till nästa preteritumverb

- 2 eller 5 - Gå till nästa presensverb
- 3 eller 4 - Gå till nästa futurumverb

8. Spela bingo

Gör en tankekarta med minst 25- verb i infinitivform, på tavlan. Dela ut färdiga rutor till eleverna (kopieringsunderlag 17)

Alla skriver 8 verb i preteritum, 8 verb i presens och 8 verb i futurum och ett valfritt ord. Man kan skriva dem huller om buller. Se till att de skriver så här: "leker", "lekt", "ska leka". Låt eleverna rätta varandras så att alla verb som förekommer är någon av formerna. Samla in brickorna och kopiera upp dem. Behåll originalen. Speldags! Dela ut bingobrickorna. Dra sedan bollar eller papperslappar orden "presens", "preteritum" och "futurum" på. När till exempel "presens" sägs får de markera ett presensverb i taget. Här gäller det att vara lite strategisk också. Målet är ju att få fem i rad för att få Bingo!

KONDITIONALIS

9. Skriv en dikt åt...

Diskutera hur Britt-Inger, Mats, Peter eller Kim är som personer och gör en tankekarta på tavlan. Vad gillar de? Vad är de för personer? (Britt-Inger gillar presens, Mats futurum och Peter gillar preteritum). Vad drömmer de om? Vad skulle de vilja OM... ? Låt dikten börja med tre rader som följer detta mönster:

Om jag
så skulle jag...
Om jag...
så skulle jag....
Om jag.....
så skulle jag.....

Eller:

Om jag.....
Om jag
Om jag
Om jag
Om jag
så skulle jag.....

Sätt upp dikterna. Om ni vill kan ni samtidigt arbeta med pratbubblor och prata om att de ser olika ut beroende på vad de uttrycker. Eleverna kan välja en pratbubbla som passar det de vill uttrycka. En enkel pratbubbla är vanligt tal, en spetsig pratbubbla skriker, en streckad viskar och en bullig tankebubbla tänks bara... På nätet hittar ni en mängd andra förslag. Låt alla välja en form, klippa ut och klistra in sin dikt i den. Sätt upp dikterna under rubrikerna: "Britt-Ingers dikter", "Mats dikter", och så vidare.

IMPERATIV

DISKUTERA

Vad är ett imperativ? Vilka imperativ finns i vår omgivning? Vilka imperativ kan man hitta i samhället? Hur är det med vägs skyltar? På tåg och bussar? Gör skyltar tillsammans. (Kör här! Kör högst 30km/h! Kör försiktigt!)

10. Improvisation

Om de på Grammatikbolaget skulle prata med varandra med bara imperativ en hel dag hur skulle det låta? Improvisera - vad skulle Britt-Inger säga? Mats? Peter? Kim?

11. Imperativ! Nu!

Grammatikbolaget har fått nya kunder. Många förskolor har hört av sig och vill beställa imperativ. Kan ni hjälpa dem med en order? Beställningen till klassen finns som kopieringsunderlag 7.

ADJEKTIV

DISKUTERA

Vad är ett adjektiv? Hur känner man igen ett adjektiv?

I. Pynta meningarna med adjektiv

Arbeta med meningarna och skriv in adjektiv i dem. Jämför före och efter.

Prata om att man kan koppla flera adjektiv till substantivet.

- Adjektivet kan komma före substantivet (Den gula hunden)
- Det kan vara flera adjektiv efter varandra (Den tjocka, gula och jättesöta hunden).
- I vissa meningar kan adjektivet komma efter substantivet (Hunden är gul och lurvig).

Eftersom adjektiv, enligt Peter på Grammatikbolaget, är "substantivens färgsättare" så kan det vara bra att först identifiera substantiven i texten tillsammans. Stryk under dem och arbeta sedan med att sätta in adjektiv i meningarna. Arbeta tillsammans i par med meningarna. Jämför sedan hur olika era meningar blev. Eller bestäm er för att använda adjektiv som passar olika teman: mystiskt, roligt, läskigt, sorgligt. Skriv varje mening fyra gånger med de adjektiv som passar respektive tema.

- Britt-Inger lägger handen på telefonen, tittar ut på gatan och tänker på en elefant hon känner.
- Idag längtar Mats efter att få träffa sin fru Camilla och äta middag med henne.
- Peter är en ordkonstnär som gillar kaniner och gärna svarar på barns frågor när han inte spelar på sin gitarr.
- Kim tittar ut genom fönstret och får syn på en luftballong med tre Marsgubbar i.

2. Gör en tvärtomberättelse

Läs en saga tillsammans, gärna en folksaga där karaktärerna är väldigt tydliga. Jobba sedan tillsammans med att kartlägga hur karaktärerna är. Gör en tankekarta på tavlan med personerna och fyll på med deras kännetecken och egenskaper. Använd gärna de tre rubrikerna: utanpå (utseende, klädsel, längd o s v), inuti (tankar, karaktärsdrag, egenskaper o s v) och omkring (familj, vänner, bostad, hobby o s v). Låt sedan eleverna göra en tvärtomberättelse. De ska skriva en berättelse där det är precis tvärtom; onda handlingar blir goda, vackra blir fula och fula blir fina, goda saker blir äckliga och så vidare.

En variant på detta är att göra en bokrecension som ljuger om alla personer i boken och berättar hur de är - fast precis tvärtom. Välj den som passar er bäst beroende på tidsåtgång med mera.

3. Adjektiv förgyller världen

Vissa dagar är riktiga adjektivdagar - i alla fall hos Grammatikbolaget. Hjälptill att fylla deras lager. Beställningen till klassen finns som kopieringsunderlag 8.

KOMPARERA ADJEKTIV

4. Dramaövning

Tre av er får agera Mats, Britt-Inger och Kim. I programmet är det Mats som står för positivformen (fin), Britt-Inger som står för komparativ (finare) och Kim som zappar fram superlativen (finast).

Använd gärna någon rekvisita eller kostymering så det är lättare att leva sig in i rollen; kanske ett halsband (Britt-Inger), en rutig skjorta (Kim) och hängslan (Mats).

Britt-Inger, Mats, och Kim sitter tillsammans och tittar på melodifestivalen och tycker till om låtarna, kläderna och musiken. När en person säger ett adjektiv ska de andra säga emot - i sin form. Personerna turas om att säga saker i sin form och de andra säger sedan sin åsikt. En fjärde person kan vara den som, med tärning, avgör vem som ska säga något först.

1 eller 2 = Mats

3 eller 4 = Britt-Inger

5 eller 6 = Kim

Exempel:

De tre personerna sitter med ansiktet mot publiken och framför något som ska föreställa/är en skärm eller tv. Tärningskastaren (eller den som väljer vem som ska inleda varje dialog) står bredvid. Britt-Inger får ordet och säger då till exempel: Den här låten var bättre! Mats säger: Den här låten är bra! Kim säger: Nä, det tycker inte jag. Den här låten är ju faktiskt bäst!

Personen slår tärningen igen när alla sagt sitt.

Andra situationer ni kan laborera med:

- En dag i djurparken
- På picknick i skogen
- På tåget till Paris

- Julfest på Grammatikbolaget
- På bildlektionen
- Grammatikbolagets personal blir intervjuade av en journalist vid en tidning (Tärningskastaren utgår och blir istället journalist.)

5. Beställning av komparerade adjektiv

Många kunder vill ha hjälp med komparationen och Grammatikbolagets leverantörer hjälper så klart till. Beställningen till klassen finns som kopieringsunderlag 9.

ADVERB

DISKUTERA

Prata om skillnaden mellan adjektiv och adverb. Adjektiven hör ihop med substantiven och berättar mer om dem, medan adverbena hör ihop med verben och berättar detaljer om dem.

Vad gör egentligen ett adverb för skillnad? Hur skulle det vara i en värld utan adverb? Undersök det.

I. Pynta meningarna med adverb

Arbeta med meningarna nedan och fyll ut dem med adverb:

Innan ni börjar skriva kan det kanske vara bra att identifiera verben i meningarna för att lättare se vilka ord som adverbena ska hänga ihop med. Adverbena kan finnas på flera ställen i en mening:

De kan stå före verbet (snabbt springande...).

De kan stå efter verbet (tittade argt...)

Det kan ju också vara flera adverb efter varandra (tittade argt, snabbt och oroligt...)

Arbeta i par eller tre- och tre kring meningarna. Jämför sedan hur olika era meningar blev.

- Britt-Inger tittar på Mats när han dricker ett glas vatten.
- Mats slår in en present till sin fru Camilla som åker tåg hemåt just nu.
- Peter sitter på sitt kontor och pratar i telefon.
- Kim ringer till Britt-Inger och säger att hon har en idé.

2. Beställning av adverb

Adverbena har tagit slut och Grammatikbolagets konkurrent hotar med att ta över några kunder, men ni kan hjälpa till att lösa situationen. Beställningen till klassen finns som kopieringsunderlag 10.

PREPOSITIONER

DISKUTERA

Vad är en preposition? När behöver man prepositioner?

I. Prepositioner till pausgympan

När arbetet hos Grammatikbolaget är tungt och påfrestande för kroppen är personalens dagliga pausgymnastik en räddning; och en väldigt rolig sådan. Men kan ni

hjälpa till att hitta på nya övningar? Beställningen till klassen finns som kopieringsunderlag 11.

PRONOMEN

DISKUTERA

Prata om att pronomen kan ersätta substantiv. Känner eleverna igen ordet hen? Berätta att det på senare år tillkommit ett nytt pronomen: hen. Förklara varför det finns och berätta gärna om diskussionen kring pronomenet hen; att vissa tycker det är bra och andra att det är onödigt eller till och med dåligt.

I. Undersök hur pronomen används

I den här övningen får klassen i uppdrag att göra en marknadsundersökning åt Grammatikbolaget. De ska kartlägga hur vanliga personliga pronomen är i språket genom att studera språket. Det här är också ett bra tillfälle att tala om bråk och procent och att lära sig förstå och använda dessa begrepp. Inför detta behöver ni troligen arbeta tillsammans med att bena ut vilka pronomen som finns och visualisera dessa på tavlan, till exempel i en tankekarta. Ni kan starta med personliga pronomen, göra singular på vänstra och plural på den högra.

Om ni vill fylla på med reflexiva och ta reda på vad det heter när man behöver säga t ex: Jag ser mig, du ser dig, han ser sig, vi ser oss, ni ser er, de ser sig. Använd gärna en annan färg på pennan och häng på "mig" på ordet "jag" och häng på ordet "dig" på "du" och så vidare. I nästa steg kan ni fundera på vad det heter när något ägs (possessiva) och fråga vad det heter när man ska säga att någon äger något genom att labba med en-, ett-ord och plural. (Ex: Jag ser den. Den är min. Jag ser det. Det är mitt.)

Använd gärna en tredje färg och koppla på dem på de ursprungliga personliga pronomen ni skrev först.

Ni behöver också bestämma er för hur bred er sökning efter pronomen ska vara och om ni enbart ska leta efter personliga pronomen eller även efter reflexiva och possessiva (de som är lättast att känna igen, efter personliga pronomen).

ÖVERSIKT VANLIGA PRONOMEN

PERSONLIGA	REFLEXIVA	POSSESSIVA
jag	mig	min, mitt, mina
du	dig	din, ditt, dina
han, hon, den, det	sig	sin, sitt, sina
vi	oss	vår, vårt, våra
ni	er	er, ert, era
de, dem	sig	sin, sitt, sina

Trots att det finns ganska få pronomen i språket utgör de en ganska stor del av språket, mellan 10 och 25 procent i vanlig text. Pronomen är vanligare i talat språk än i skrivet. Andelen pronomen ökar med antalet substantiv.

Vad ska ni undersöka?

Ni kan till exempel välja en bok ni högläser eller en vanlig dagstidning och arbeta med en liten del var. Uppgiften passar att arbeta med två och två. Diskutera strategi för hur ni ska markera i texten för att hålla reda på hur många ord ni hittar. Man kan till exempel räkna tio ord och sätta ett streck i texten och sedan räkna alla streck. Pronomen kan strykas under direkt i texten.

Ni kan sedan sammanställa klassens resultat och göra ett cirkeldiagram. I till exempel Excel finns funktioner för diagram. På nätet finns också webbtjänster för att göra infografik. Sök till exempel på "infographics+ tools" så kan du hitta verktyg. Det finns även appar med samma funktion. Beställningen till klassen finns som kopieringsunderlag 12.

INTERJEKTIONER

DISKUTERA

Vad är en interjektion? När använder man interjektioner?

I. Reklam för interjektioner

Grammatikbolaget behöver göra reklam för sina interjektioner. Eleverna får i uppdrag att skapa annonser för interjektionerna.

Annonsen ska innehålla:

- en interjektion
- en bild av en person som utför eller säger något som kopplas till interjektionen. Alternativt kan det vara en händelse på bilden som kopplar till ordet.
- en uppmaning att köpa interjektioner och företags namn

Beställningen till klassen finns som kopieringsunderlag 13.

SATSLÄRA

Ordklasserna ger oss språkets byggstenar. I satsläran börjar själva språkbygget med att se och förstå hur orden fungerar i en sats och att de kan ordnas på olika sätt när för att bilda en begriplig kommunikation.

I. Gör regler till ett spel

I den här övningen ska Grammatikbolaget beställa in spel för att folk ska upptäcka hur lätt det är med satsdelar. Elevernas uppgift är att provspela spelet och skriva upp regler, enligt vissa kriterier. I spelet har man en lista med meningar och man ska själv samla subjekt, predikat och objekt och bygga sina egna meningar. Man slår och väljer enligt tärningskast.

Eleverna måste fundera på:

- om man får man plocka orden/satsdelarna i vilken ordning man vill?
- att ett ord kan bli både subjekt och objekt beroende på hur man lägger orden (till exempel: En hund tuggar på en kanin/En kanin tuggar på en hund)
- att ett subjekt inte alltid måste komma först utan att det kan komma sist (till exempel: "Mazariner gillar jag.")

Beställningen till klassen och listan med ord finns som kopieringsunderlag 14.

SPRÅKRIKTIGHET

I. Skriv ihop eller isär?

Grammatikbolaget behöver styra upp sina kunder lite. Bland alla de kunder som de levererar ord till är det en del som slarvar med orden de får. Grammatikbolaget tycker verkligen det är viktigt att kunderna sätter ihop orden rätt. En sak som de har märkt att många gör fel är att de särskriver; och det kan bli väldigt konstigt. Beställningen till klassen och orden att arbeta med finns som kopieringsunderlag 15.

GRAMMATIKBOLAGET

KOPIERINGSUNDERLAG

KOPIERINGSUNDERLAG I

HEJ ALLA I KLASSEN!

Vi har fått in så många nya beställningar och alla tycks vilja ha substantiv så här års!

Nu har vi skickat det vi har och det är helt tomt på hyllorna i lagret. Bara den senaste veckan har vi fått massor av beställningar. Nu behöver vi er hjälp med att få fram substantiv så att vi kan skicka ut det våra kunder har beställt.

Vi behöver nu:

- 50 substantiv som passar ihop med den obestämda artikeln en
- 50 substantiv som passar ihop med den obestämda artikeln ett
- 50 substantiv som är namn på personer, saker eller platser (även utländska namn)

Vi behöver substantiven ganska snabbt så det vore jättebra om vi kunde få dem inom en vecka.

Tack på förhand!

Med vänliga hälsningar

Britt-Inger på Grammatikbolagets kontor.

KOPIERINGSUNDERLAG 2

HEJ KLASSEN!

Nu är det Britt-Inger här igen!

Vi har just nu stor efterfrågan på substantiv och vi skulle behöva göra en substantivkatalog så att våra kunder kan se vilka substantiv vi har.

Katalogen skulle behöva ha minst 50 substantiv och de ska vara från alla möjliga ställen och situationer. De ska passa både vuxna och barn och äldre personer. Vi behöver även en del namn på platser då vi har fått en stor beställning från en kartritare som behöver hjälp.

Vi vill ha katalogen levererad inom en vecka.

Med vänliga hälsningar

Britt-Inger på Grammatikbolagets kontor

KOPIERINGSUNDERLAG 3

HEJ ALLA I KLASSEN!

Vi har fått in så många nya beställningar! Nu har vi verkligen rensat varenda skrymsle och har verkligen ingenting kvar. Och kan ni tänka er, nu bara väller beställningarna in! Alla vill ha substantiv! Bara den senaste veckan har vi fått fyra stora beställningar. Nu behöver vi er hjälp med att få fram substantiv. Snälla hjälp oss att leverera substantiv så att vi kan skicka ut dem till våra kunder!

Vi behöver nu: massor av substantiv i både singular och plural:

- 40 substantiv ska passa till ett hundraårskalas
- 40 substantiv ska passa till en ny park
- 40 substantiv ska passa i ett nytt shoppingcenter
- 40 substantiv ska passa till en sportklubb

Skriv dem i både singular och plural. Och bråttom är det! Kan ni vara klara om en vecka?

Tack på förhand! Ni är toppen!

Med vänliga hälsningar

Britt-Inger på Grammatikbolagets kontor.

KOPIERINGSUNDERLAG 4

HEJ KÄRA KLASSEN!

Nu behöver vi hjälp igen! Plötsligt verkar det här med i bestämd och obestämd form ha blivit jättepulär! Tidningarna skrev om substantiv i bestämd och obestämd form och nu har folk blivit som galna i just det. Alla vill ha just det! Just nu!

Vi har skickat ut vad vi har till kunderna och nu gapar våra hyllor tomma samtidigt som beställningarna fortsätter att komma. De ber också ofta om våra medarbetares olika favoriter.

Vi måste få er hjälp!

Vi behöver:

- 10 randiga substantiv i bestämd och obestämd form som passar Peter
- 20 gula substantiv i bestämd och obestämd form som passar Kim
- 30 substantiv som ska vara till ett tivoli
- 20 gulliga, ulliga substantiv i bestämd och obestämd form som Britt-Inger skulle vilja ge till sin syster

Ni är ovärderliga! Vi på Grammatikbolaget är så tacksamma för att ni hjälper oss!

Med vänlig hälsning
Britt-Inger på Grammatikbolaget

KOPIERINGSUNDERLAG 5

HEJ ALLA I KLASSEN!

Vi behöver er hjälp! Verb är så härliga! Det är fart och fläkt i verb! Ord för något man gör. Det gillar vi på Grammatikbolaget!

Vi har märkt att många just nu frågar efter verb som kommer från substantiv, ni vet sådana där som **dammsugare - dammsuga, bil - bila, bak- baka** och vi har svårt att visa våra kunder vilka verb vi har. Vi behöver därför göra en verbkatalog med just verb som kommer från substantiv. Det måste finnas minst 50 verb i katalogen.

Kan ni inte hjälpa oss? Hjälps åt nu att hitta dem så verbkatalogen kan bli klar!

Det ska vara en bild som visar substantivet och nedanför stå vilket verb det är.

Viktigt att verbet skrivs i infinitiv så att det passar ihop med att (att leka, att göra, att skratta).

Hälsningar Britt-Inger, Mats, Kim och Peter

KOPIERINGSUNDERLAG 6

HEJ ALLA I KLASSEN!

Vi behöver snarast er hjälp! Vi har fått in en beställning från en kommun som behöver en hel massa verb. Det är bråttom säger de. Mats såg att det var helt tomt på verbhyllan i lagret och vi fick lite panik. Vi vill ju ha fullt av grammatik! Den här kommunen behöver också speciella sorters verb. Kan ni hjälpa oss? I brevet nedan ser ni vad de skriver.

Hälsningar Britt-Inger

Hej Grammatikbolaget!

Vi i Guldberga kommun behöver snarast 75 verb!

Vi håller på att bygga en ny skola så en del av verben ska passa i en skola. Det är viktigt att de passar många olika elever och att det finns verb som passar både på rasten och på olika lektioner.

Vi ska även renovera en idrottsplats och då behöver vi 25 verb som ska passa där. Dessutom planerar vi en ny park och för att vår landskapsarkitekt ska bli klar måste vi ha minst 25 verb som hör till parken.

Det skulle vara mycket bra om vi kunde få verben levererade så snart det bara går!

*Med vänliga hälsningar
Guldberga kommun*

KOPIERINGSUNDERLAG 7

HEJ ALLA I KLASSEN!

Vi behöver snarast er hjälp! Vi har fått in en beställning från en förskola som behöver en hel hög nya verb. Det måste vara verb i imperativ. Beställningen kom i förmiddags och de vill ha dem så fort det går. Vi har inga på lagret just nu. Hjälp oss är ni snälla!

I brevet nedan ser ni vad de skriver.

Med vänliga hälsningar
Britt-Inger

Hej Grammatikbolaget!

Vi på Hattstugans förskola behöver få några imperativ för att klara av allt här. Det är mycket skoj och stoj här på vår förskola och det är så roligt men ibland händer det att personalen här måste säga saker i imperativ till barnen. Vi saknar orden. Vi vill därför beställa ett antal.

Det är viktigt att orden passar många olika situationer och att de passar lika bra inne som ute och både på gården och i skogen. Och glöm inte att vi nästan bara vill använda glada och roliga imperativ här hos oss.

*Ps. Vi vill gärna ha dem så snart det går!
Hälsningar Hattstugans förskola*

KOPIERINGSUNDERLAG 8

HEJ IGEN KÄRA FINA KLASS!

Nu är det adjektiv som verkar gå åt mest!

Folk köper dem som aldrig förr och nu måste vi beställa in fler.

Vi behöver er hjälp! Det här är vad vi behöver just nu:

- 30 adjektiv till ett bröllop. Tänk på att de ska passa både till själva vigseln och på festen efteråt.
- 30 adjektiv som en bagare i Sundsvall har beställt. Hon har alltid velat bli konstnär och behöver nu lite adjektiv till målningar hon ska måla. Välj några adjektiv som hon kan ha som inspiration.
- 30 adjektiv som en firma i Säffle som säljer städartiklar ska använda i sin reklamfilm. De vill berätta hur rent och fint det blir om man använder deras produkter.

Jag hoppas ni har möjlighet att ordna detta så snart det går!

Vi vill ju så klart skicka ut adjektiven fort. Tack för hjälpen! Ni

är underbara!

Med vänlig hälsning

Britt-Inger på Grammatikbolaget

KOPIERINGSUNDERLAG 9

HEJ KLASSEN!

Igår visades ett tv-program om att komparera adjektiv och från det att jag kom till jobbet så har telefonen gått varm. Jättemånga vill beställa adjektiv nu, i alla tre formerna! Kims superlativzappare har gått sönder och vi klarar inte av att få fram fler. Ni måste rycka in och hjälpa oss!

Vi behöver adjektiv, färdigkomparerade och allt, enligt följande:

- 30 komparerade adjektiv som ska passa på en resebyrå
- 30 komparerade adjektiv som ska passa på Historiska museet
- 30 komparerade adjektiv till en författare som ska skriva en bok om hundar

Vi hoppas att ni kan hjälpa oss. Tack på förhand! Vi är så glada att ni hjälper oss med detta!

Med vänlig hälsning
Britt-Inger på Grammatikbolaget

KOPIERINGSUNDERLAG 10

HEJ KLASSEN!

Vi behöver fylla vår hylla med adverb för de har tagit slut. Några kunder ringde i morse och ville ha adverb och de sa att de skulle ringa till vår konkurrent Gramma Lamma och beställa av dem om inte vi kunde leverera inom en vecka. Det vill vi ju inte! De ska förstås beställa av oss. Vi behöver därför er hjälp att ta fram ett antal adverb. Det här behöver vi:

- En barnboksförfattare håller på att skriva en spökhistoria och behöver 30 läbbiga ruskiga adverb till sin bok.
- En sportjournalist ska besöka en stor friidrottsgala och berätta om hur det går där. De kommer hoppa längd och höjd, kasta kula och spjut och springa och ta sig genom en hinderbana. Hon skriver att hon behöver 30 sportiga adverb till sina artiklar.
- En poet säger att han tappat stinget. Poeten har skrivit några dikter, men inte fått till det med adverbena. "Adverb-torka" kallade Kim det och vi behöver leverera minst 30 förslag den senaste dikten. Här är dikten:

Att gömma en nyckel i skogens hjärta

*I trädets topp kvittrar en fågel
I trädets mitt bygger den ett bo
Vid trädets stam finns en dörr som gnisslar
och vid dess rot bor en mask som gräver*

*Då sjunger jag en sång om fågeln och boet
medan solen klättrar högre på himlen
Då sjunger jag en sång om dörren och masken
medan molnen seglar bort och regnbågen tar slut
Jag tänker sedan: Om jag hade en nyckel skulle jag
slarva bort den just precis här*

TIPS! Spana in verben i dikten så ser ni var adverbena ska in!
Hej så länge!

Med vänlig hälsning
Britt-Inger på Grammatikbolaget

KOPIERINGSUNDERLAG II

HEJ BÄSTA KLASSEN!

Nu är det Peter här. Britt-Inger är sjuk idag så jag får göra lite kontorsjobb också. Det är så att vi har haft samma gympaprogram väldigt länge på företaget. Nu börjar vi känna att det är dags att förnya sig lite.

Vi skulle vilja få fram ett nytt härligt gympaprogram fullt med sköna instruktioner där det finns massor av prepositioner - och det är här ni kommer in i bilden! Vi skulle vilja beställa nya övningar av er så att vi får röra på oss lite mer. Skriv många, för då kan vi variera. Vi blir lätt uttråkade om vi måste göra samma sak hela tiden.

Vi har som krav att de här prepositionerna ska vara med och ju fler prepositioner ni får med i en instruktion - desto bättre!

på, under, framför, bakom, bredvid, mellan, i, runt, över, ut, in, av, efter, från, före, mot, till, vid, genom, ur, åt

Coola hälsningar
Peter på Grammatikbolaget

KOPIERINGSUNDERLAG I2

HEJ KLASSEN!

Vi ska beställa in nya pronomen och har lite funderingar. På kontoret har vi diskuterat hur många pronomen det behövs. För att få reda på det måste vi få veta hur vanliga pronomen är.

Vi undrar nu: Hur mycket använder folk pronomen egentligen? Är det hälften av alla ord? En fjärdedel? Ett av hundra ord?

Det är precis det som vi behöver er hjälp att reda på!
Vi skulle behöva en liten marknadsundersökning där ni hjälper oss att ta reda på hur vanliga pronomen är.

När vi sedan får veta det kan vi räkna ut hur många personliga pronomen vi ska beställa in till våren.

Det vore underbart om ni kunde hjälpa oss med den här undersökningen!

Då kommer vi kunna veta precis hur många pronomen vi ska beställa in.

Tack på förhand!

Med vänlig hälsning
Britt-Inger på Grammatikbolaget

KOPIERINGSUNDERLAG I3

HEJ KLASSEN!

i har väldigt många interjektioner på vårt lager just nu och behöver bli av med dem. Folk borde beställa interjektioner. Vi förstår inte alls varför de inte säljer lika bra som de andra ordklasserna? Vi behöver få fler att köpa interjektioner och tänker göra en reklamkampanj. Men, då behöver vi er hjälp. Kan ni hjälpa oss att göra annonser med interjektioner så att folk ser vad det är och att interjektioner är både fina, roliga och bra?

Så här tänker vi:

- en bild som visar någon som ropar interjektionen till exempel en person som vinkar till någon och säger: Hej! eller något som händer på bilden där interjektionen passar in.
- ordet (interjektionen) i en pratbubbla eller så att den syns och kopplas till det som händer på bilden.
- en uppmaning att köpa mer interjektioner (ja, och ni vet ju att jag tycker om rim "ingen panik det är bara grammatik" liksom. Vad kan nu interjektion rimma på...)"
- en text som berättar var de kan beställa "Grammatikbolaget - vi har ordet".

De ord vi har tänkt oss skulle kunna passa är:

aj, oj, ja, nej, jasanya, jaha, nähä, hallå, adjö, usch, blä, ojdå, tack, grattis, hurra, god natt, goddag, jisses, fy, hu, buh, ah, amen, attans, hoppsan, häpp, aha, jaja-mensan, ajabaja, mums, okej, jippie, hm, orka, palla, precis, prosit, schack matt, simsalabim, snicksnack, tjoho, tjoflöjt, toppen, urk, ursäkta, varsågod, wow, öh, tvi, kanon, mamma mia, ohoj

eller ljudhärmande som:

pang, wroom, bom, smack, bing-bång, vov, mu, mjau, bä, kvack, nöff, tut, klirr, bang, klafsklafs, knackknack

Ser fram emot att få se era annonser!

Med vänlig hälsning

Britt-Inger på Grammatikbolaget

KOPIERINGSUNDERLAG 14

HEJ KLASSEN!

Vi har en kampanj för satsdelar här nu. Många tror ju att det är svårt fast det egentligen är så lätt. Ni gör ju varje dag meningar med subjekt, predikat och objekt, fast ni inte tänker på det. Ni är redan experter ju!

Vi vill göra ett spel som vi kan dela ut till våra kunder så att de kan börja tycka om satsdelar och beställa det från oss. Vi har två spelidéer som vi skulle behöva hjälp med att testa och utveckla. Vi skulle därför vilja att ni testade de här spelen, föreslog eventuella förbättringar och skrev ned regler för spelen. Ni får också gärna berätta vilket av dem ni tycker passar bäst att skicka ut till våra kunder. I vilket tränar man satsdelar bäst?

SPEL 1 - FÅNGA SATSDELEN!

Ni behöver:

- en lista med meningar där det finns subjekt, objekt och predikat
- varsitt papper med ränder
- tre pennor i olika färg

Till spelet ska man få en lista med meningar. I meningarna finns ett subjekt, ett objekt och ett predikat. Man slår sedan med en tärning och får välja en sort:

1-2 = välj ett subjekt

3-4 = välj ett predikat

5-6 = välj ett objekt

Man ska sedan sätta ihop sina egna meningar med dem på sitt eget papper. Man skriver in subjekt med en färg, objektet med en annan färg och predikatet i en tredje färg.

Den som har flest meningar på slutet vinner. Om ni vill kan ni spela så att den som har flest meningar efter tio rundor vinner.

Fundera också på vilka regler man ska ha i spelet och skriv ned dem.

SPEL 2 – SATSDELSMEMORY

Det här spelet fungerar som vanligt memory fast du ska minnas TRE brickor. Det gäller att få ett subjekt, ett predikat och ett objekt.

När du hittat en av varje har du ett trippelpar. Då lägger du ditt trippelpar hos dig men bara på ett villkor: att du bildar en mening och kan peka ut och säga vad som är vad i meningen. (subjekt, predikat och objekt). Först då får du lägga dem i din hög.

Den som har flest trippel-par på slutet vinner.

Ni kan skriva ut de här orden och använda. Klistra gärna upp dem på en bit hårt papper.

Vilket spel är bäst när man ska läras sig satsdelar?

Vilka regler ska man ha? Skriv ned och återkom till oss!

Tack på förhand!

Vi hörs!

Med vänlig hälsning

Britt-Inger på Grammatikbolaget

katt, dator, dröm, himmel, hund, säng, soffa, visp, kastrull, grädde, spårvagn, Filip, Samir, Anya, Kim, hon, han, den, vi, boll, mobil, kaffe, bord, penna, papper, myra, bo, klippa, blomma, sommar, armband, klänning, mössa, äpple, banan, lingon, blåbär, sadel, korg, väska, keps, dam, dammtrasa, skurhink, vatten, sax, usb-minne, tand, mus, båt, segel, hav, ros, björk, sko, strumpa, bok, läsk, hoppa, läsa, kasta, plocka, visa, vinka, köra, leta, springa, bygga, sortera, fixa, skriva, ringa, äta, dricka, torka, damma, städa, tömma, laga, koka, steka, glömma, klippa, fisa, jaga, lysa, ruttna

KOPIERINGSUNDERLAG 15

HEJ KLASSEN!

Vi har märkt att många där ute sårskriver ord. Det hände här på kontoret också nyss. Det kan bli jättekonstigt om folk tror att de får röka fritt när det egentligen är rökfritt. Det kan bli jätteknasiga missförstånd. Ja, tänk om någon får i uppgift att gå och köpa rått kött och istället kommer hem med råttkött! Usch!

Nä, ordning och reda får det vara. Vi ska göra en informationsbroschyr och visa några ord som får en helt annan betydelse om de skrivs isär. Vi skulle vilja att ni hjälper oss med det!

Gör så här:

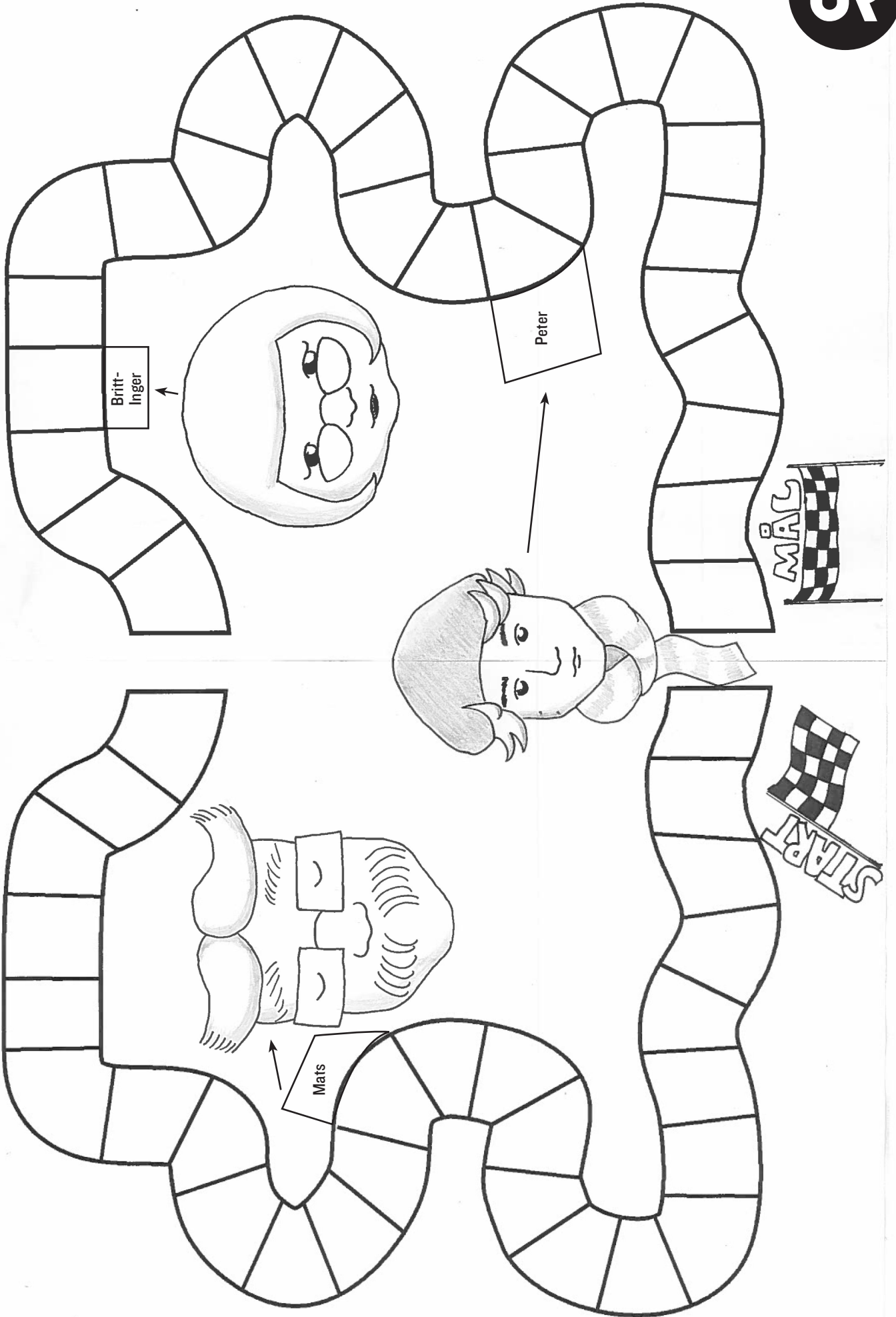
Välj ett eller flera ordpar. Gör sedan två bilder till ordet som illustrerar ordets betydelse både hopskrivet och sårskrivet. Bilderna ska visa hur sårskrivningen förändrar betydelsen. Skriv in de båda orden till bilderna. Sätt sedan samman alla bilder till en broschyr. Bilderna kan ni rita eller fotografera.

Lycka till!

Med vänlig hälsning
Britt-Inger på Grammatikbolaget

ORD ATT ARBETA MED

sjuusköterska	sjuk sköterska
ätpinnar	ät pinnar
björnbär	björn bär
skumtomte	skum tomte
tjugolappar	tjugo lappar
fårhund	får hund
ficklampa	fick lampa
barncyklar	barn cyklar
brunhårig	brun hårig
3-årskalas	3 års kalas
kulglass	kul glass
kycklinglever	kyckling lever
kassapersonal	kassa personal
barnunderkläder	barn under kläder
morgonrockar	morgon rockar
farfarströja	farfars tröja
drickyoghurt	drick yoghurt
sötpotatis	söt potatis
giftorm	gift orm
godisstänger	godis stänger
surdeg	sur deg
hästskjuts	häst skjuts
storsäljare	stor säljare
snabbkassa	snabb kassa
renkorv	ren korv
herrbyxor	herr byxor
Rödstjärt (fågel)	röd stjärt
halvbror	halv bror
lättmjölk	lätt mjölk
stekspade	stek spade
vandrarhem	vandrar hem
mördarsnigel	mördar snigel
snabbmat	snabb mat
vårjacka	vår jacka
pumpafrön	pumpa frön
butterkaka	butter kaka

V	E	R	B		B
					I
					N
					G
					O
					

Grammatikbolagets

VERB-BINGO

